

Overzicht van reumatische aandoeningen en de behandeling door de reumatoloog

Willemijn Noort-van der Laan
Reumatoloog sint Maartenskliniek

Agenda

- De zorgketen voor de reumapatiënt
- Plaatjes
- Casuïstiek
- Hoe reumatische aandoeningen te herkennen en van elkaar te onderscheiden
- De behandeling van reumatische aandoeningen door de reumatoloog

De zorgketen van de reumapatiënt met voetproblemen

1^e lijn

Huisarts

Fysiotherapeut

Podotherapeut

Podoloog

Pedicure

Orthopedisch schoenmaker

2^e lijn

Reumatoloog

Reumaverpleegkundige

Orthopedisch chirurg

Revalidatiearts

3^e lijn

Academisch
ziekenhuis

Gespecialiseerde
kliniek

De rollen van de zorgverleners in de keten

Huisarts

- Herkennen van mogelijke reumatische aandoening
- Verwijzen naar reumatoloog
- Verwijzen naar fysiotherapeut
- Verwijzen naar podotherapeut, podoloog, pedicure etc.

Reumatoloog

- Diagnose stellen
- Behandelen van ontstekingsreuma, voorkomen van schade
- Pijnstilling
- Verwijzing naar andere zorgverleners

Podotherapeut

Podoloog

Pedicure

Fysiotherapeut

Orthopedisch schoenmaker

- Behandelen van specifieke problemen
- Optimaliseren van functioneren
- Signaleren van mogelijke reumatische aandoeningen
- Verwijzing naar reumatoloog adviseren

Wat is dit?

Sint Maartenskliniek

Wat is dit?

Sint Maartenskliniek

Wat is dit?

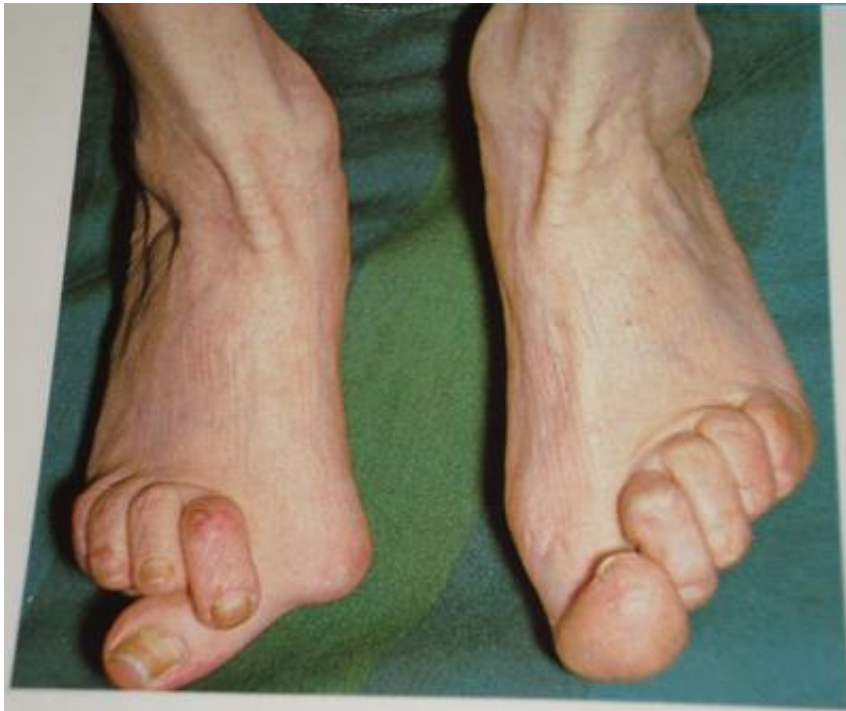
Sint Maartenskliniek

Wat is dit?

Sint Maartenskliniek

Voeten zijn moeilijk!!

Sint Maartenskliniek

- Beelden lijken op elkaar
- Afhankelijk van je expertise zie je andere dingen
- Om de juiste diagnose te stellen is vaak aanvullend onderzoek nodig
- Behandeling is fundamenteel anders

Reumatische aandoeningen in (o.a.) de voeten

- Artrose
- Reumatoïde artritis
- Artritis psoriatica
- Jicht
- Bacteriële artritis
- Sarcoïdose

Mevr. A, 67 jaar

- Sinds 1 dag zeer pijnlijke, gezwollen rechter enkel.
- Koorts, koude rillingen
- Diabetes mellitus
- Gestoorde nierfunctie
- Onverzorgde voeten met huiddefecten
- Zeer pijnlijke gezwollen enkel, pijnlijk bij bewegen

Diagnose?

Infectieuze artritis

Diagnose bevestigd door kweek: staph aureus

Dhr B, 62 jaar

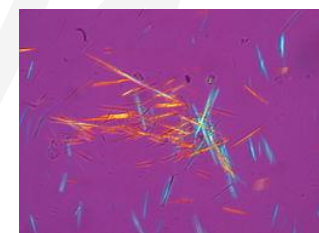
- Sinds 1 dag zeer pijnlijke, rode gezwollen enkel
- Verhoging, rillerig
- Diabetes mellitus
- Gestoorde nierfunctie
- Geen huiddefecten of wondjes
- Zeer pijnlijke enkel, kan niet bewegen

Diagnose?

Waarschijnlijk jicht of toch infectieuze artritis?

Diagnose jicht bevestigd door
microscopisch onderzoek: kweek
negatief

Mevrouw C, 43 jaar

- Sinds paar maanden pijn in vingerkootjes met wisselend zwelling.
- Pijn in voorvoeten, schoenen te krap, schoenen met hakken pijnlijk
- 's morgens meeste last
- Vermoeid
- Meerdere pijnlijke en gezwollen MCP en PIP gewrichten en pijnlijke, gezwollen MTP gewrichten

Diagnose?

Reumatoïde artritis

Laboratorium onderzoek:
reumafactor en anti-CCP
aanwezig

Dhr. D. 43 jaar

- Sinds paar dagen pijnlijke dikke rode teen
- Al jaren psoriasis
- In verleden achillespees tendinitis gehad
- Pijnlijke, gezwollen 3^e teen rechter voet
- Nagelafwijkingen
- Psoriasis onderbenen en ellebogen

Source: Goldsmith LA, Katz SI, Gilchrist BA, Paller AS, Leffell DJ, Wolff K: *Fitzpatrick's Dermatology in General Medicine*, 8th Edition: www.accessmedicine.com

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Diagnose?

Artritis psoriatica

Dhr. E. 27 jaar

- Sinds paar dagen pijnlijke rode zwelling van de enkels, pijnlijk bij belasten
- Pijnlijke knobbels op de huid
- Vergrote lymfklieren op de longfoto
- Verhoogde ontstekingswaarden in het bloed

Diagnose?

Sarcoïdose

Vergrote
lymfklieren

periarteritis

Erythema nodosum

Mevr F. 55 jaar

- Al jaren pijn in grote teen bij lang lopen
- Grote teen stijf
- Af en toe felle pijn met roodheid
- Platvoeten

Diagnose?

Artrose

Hoe herken je artritis?

Sint Maartenskliniek

Hoe herken je artritis?

- Klachten: pijn, zwelling, stijfheid, m.n. in de ochtend bij opstaan
- Roodheid meestal niet bij reumatoïde artritis, wel bij jicht of bacteriële artritis of artritis bij artrose.
- Zwelling MTP gewrichten bij lichamelijk onderzoek soms moeilijk vast te stellen.
- Standsafwijkingen bij destructieve artritis

Hoe reumatische aandoeningen te herkennen en van elkaar te onderscheiden

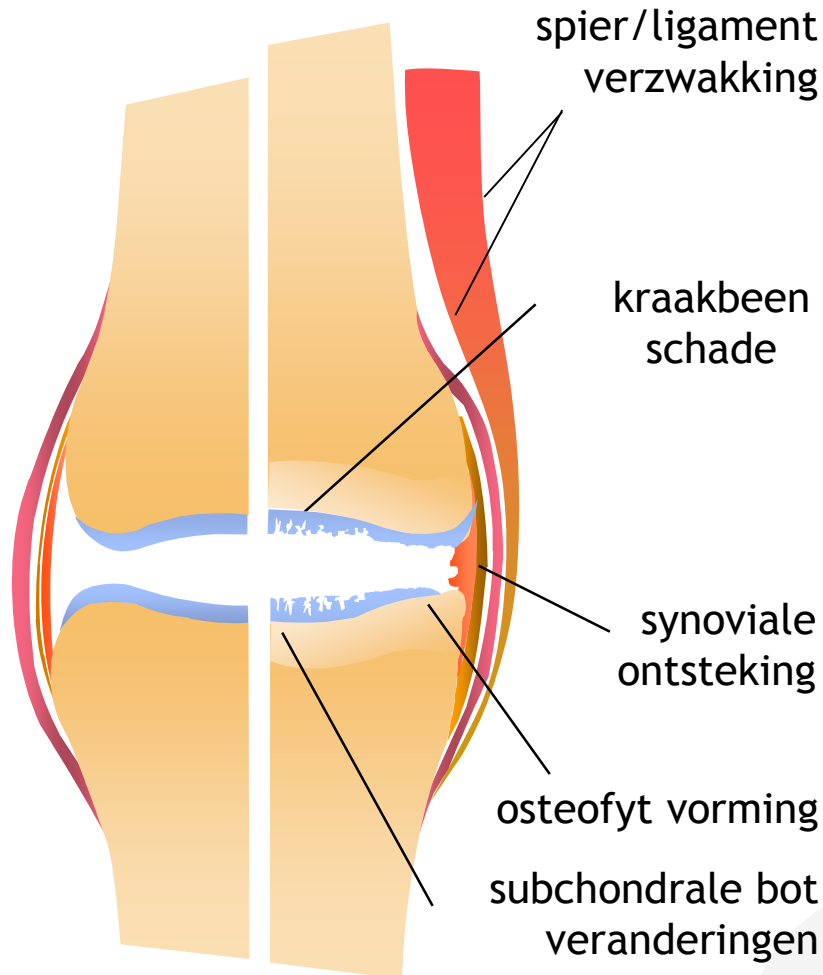
Sint Maartenskliniek

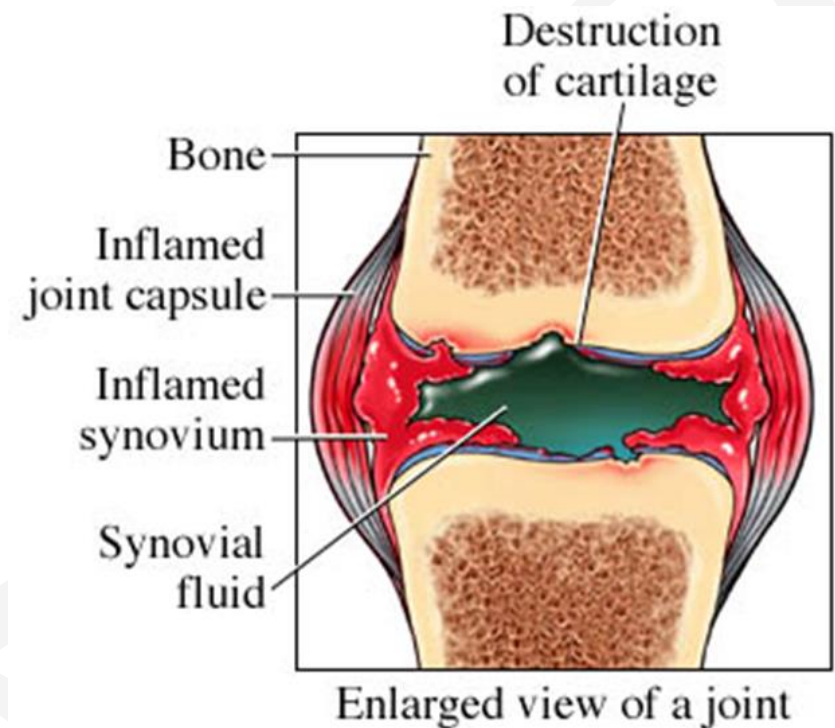

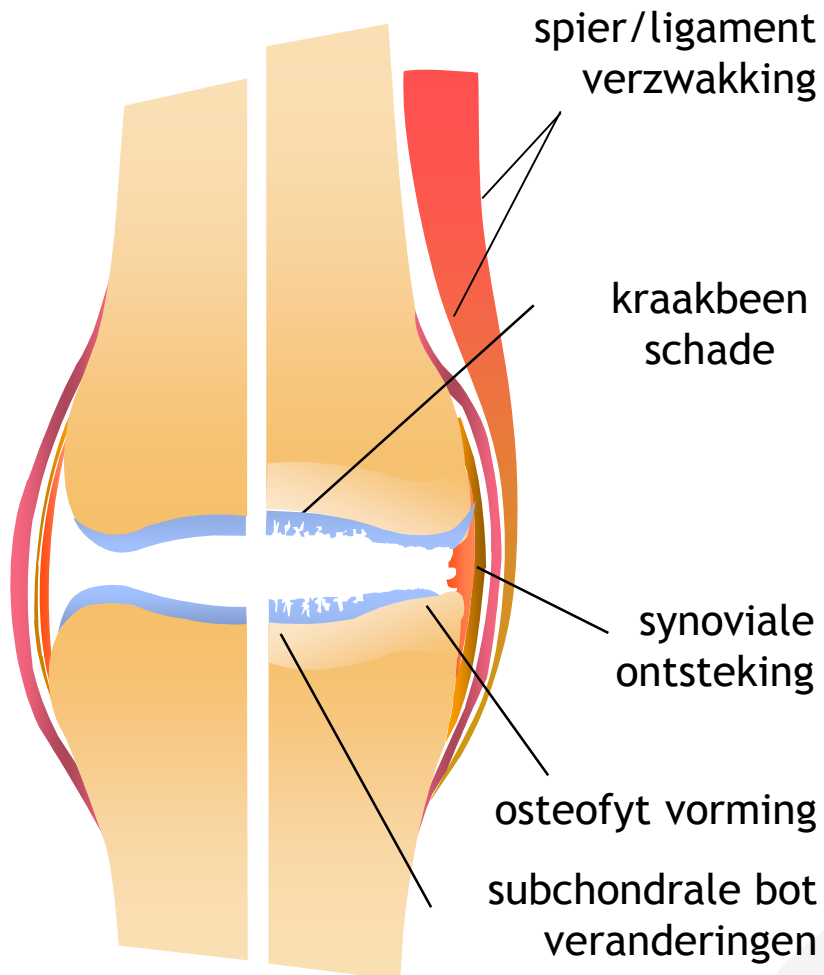
Artrose versus artritis, wat zijn de verschillen?

Artrose

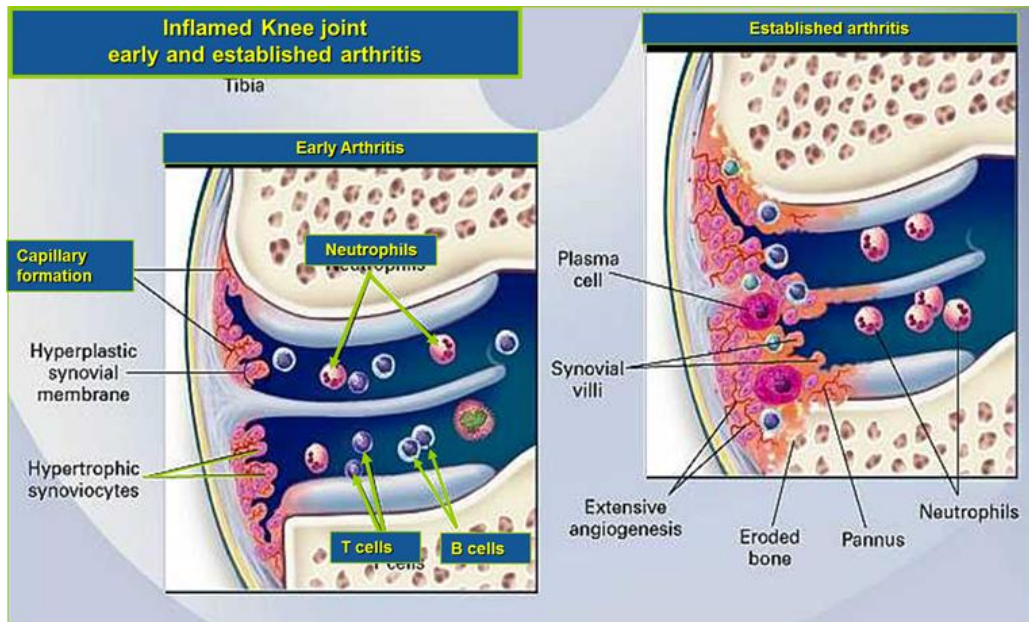
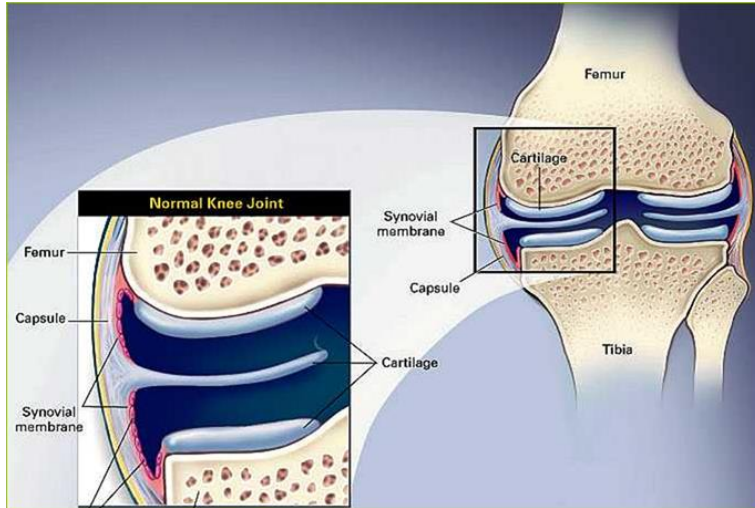

Reumatoïde artritis

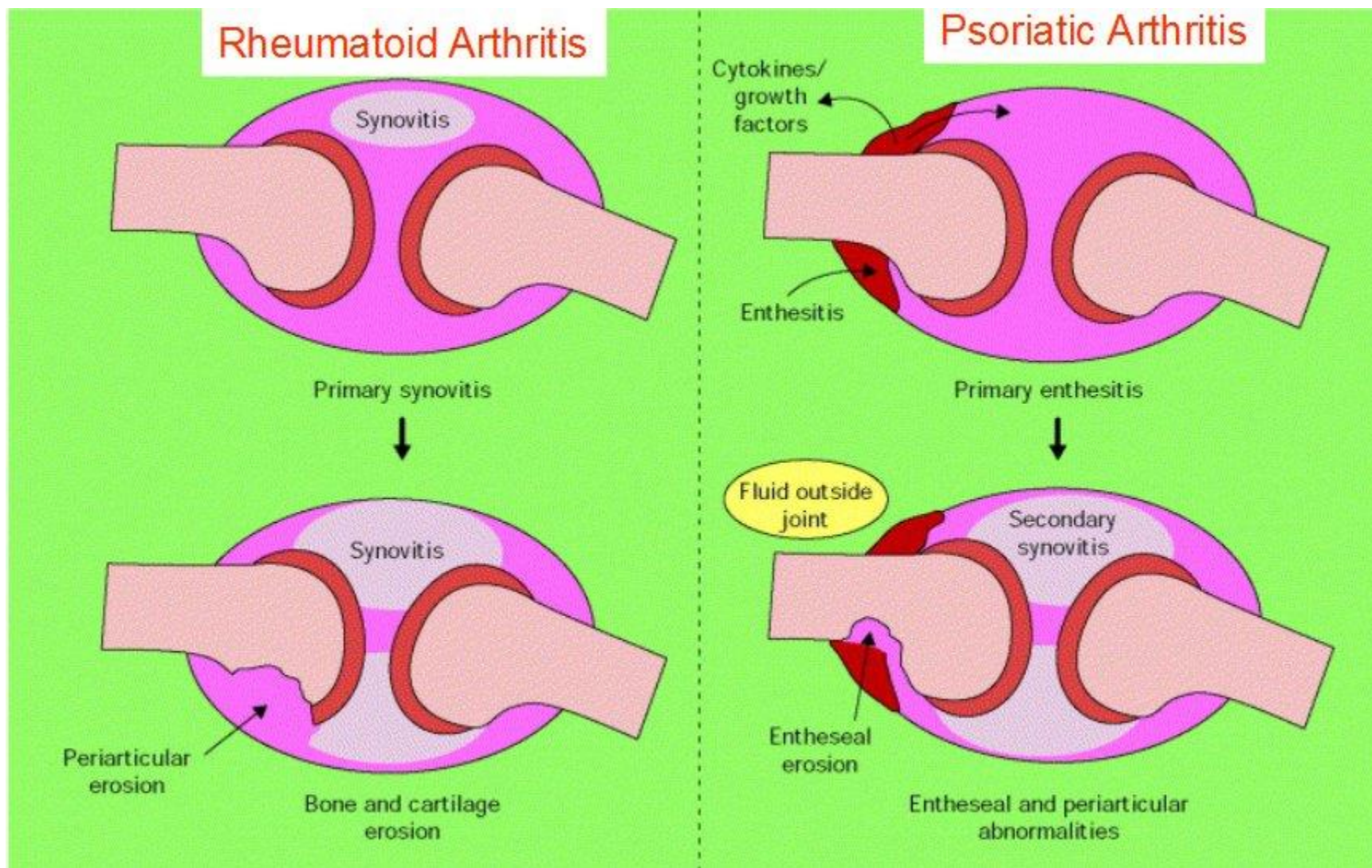
Reumatoïde artritis

Reumatoïde artritis en artritis psoriatica: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Sint Maartenskliniek

Reumatoïde artritis en artritis psoriatica: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Sint Maartenskliniek

Reumatoïde artritis

Geen betrokkenheid DIP gewrichten
Reumanoduli

Artritis psoriatica

Wel betrokkenheid DIP gewrichten
Psoriasis
Nagelafwijkingen

Reumatoïde artritis en artritis psoriatica: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

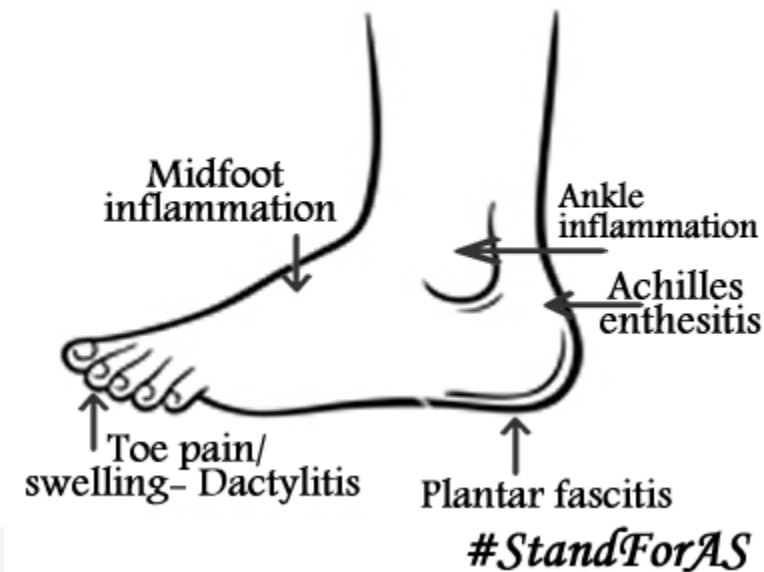
Sint Maartenskliniek

Reumatoïde artritis

Artritis psoriatica

Foot pain in AS/ SpA

Reumatoïde artritis en artritis psoriatica: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Sint Maartenskliniek

Reumatoïde artritis

Erosies marge gewricht en luxatie tenen

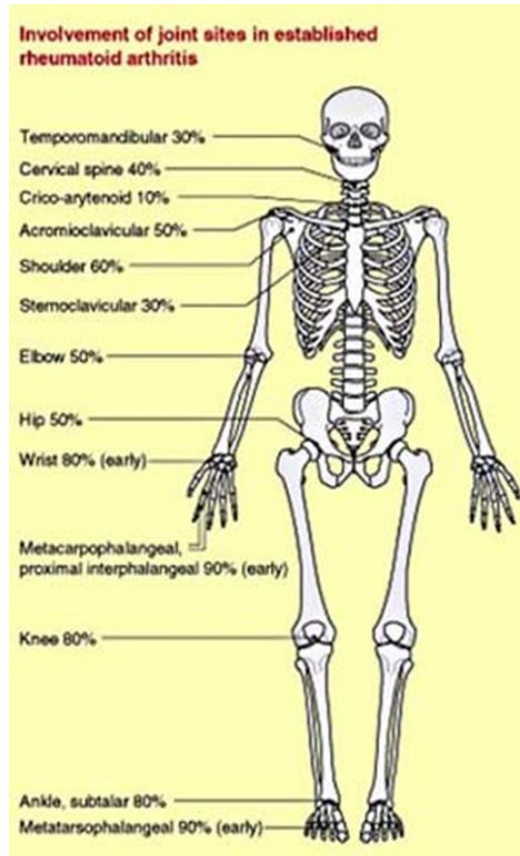
Artritis psoriatica

Tuft erosie

Reumatoïde artritis en artritis psoriatica: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Reumatoïde artritis

Symmetrische polyartritis

Artritis psoriatica

Verskillende manifestaties:

1. Symmetrische artritis psoriatica
2. Asymmetrische artritis psoriatica (grote gewrichten)
3. Voornamelijk in DIP gewrichten
4. Spondylitis
5. Artritis mutilans

Reumatoïde artritis en artritis psoriatica: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Sint Maartenskliniek

Reumatoïde artritis

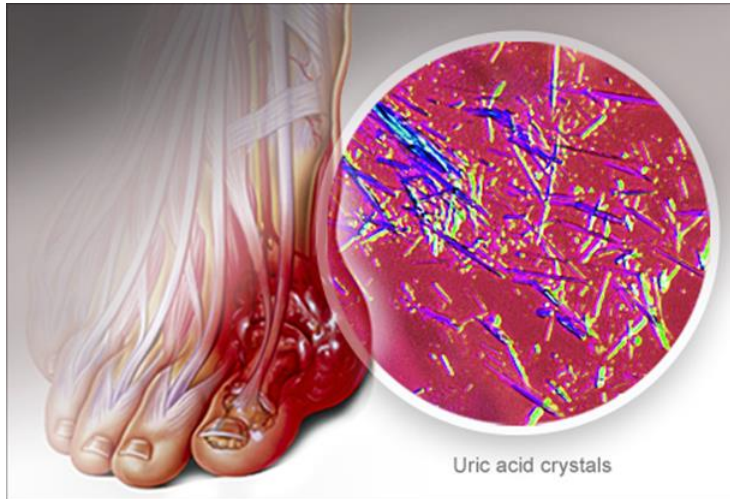
-
- 1% bevolking wereldwijd
- Associatie met reumafactoren in het bloed (IgM reumafactor en anti-CCP)
- Genetisch overdraagbaar (30%)
- Roken geassocieerd met ontwikkeling van reumatoïde artritis
- Verschijnselen buiten de gewrichten: reumanoduli, Sjögren, vasculitis, hoornvliesontsteking, pericarditis, glomerulonefritis

Artritis psoriatica

-
- 0.04-0.1% van de bevolking
- Associatie met HLAB27 gen (vooral bij betrokkenheid van de wervelkolom)
- Genetisch overdraagbaar
- Mogelijke verband tussen biomechanische stress en ontstaan artritis psoriatica
- Nagelafwijkingen geassocieerd met DIP artritis
- 5-30% psoriasis patiënten krijgt artritis
- 15% artritis voorafgaand aan huidafwijkingen

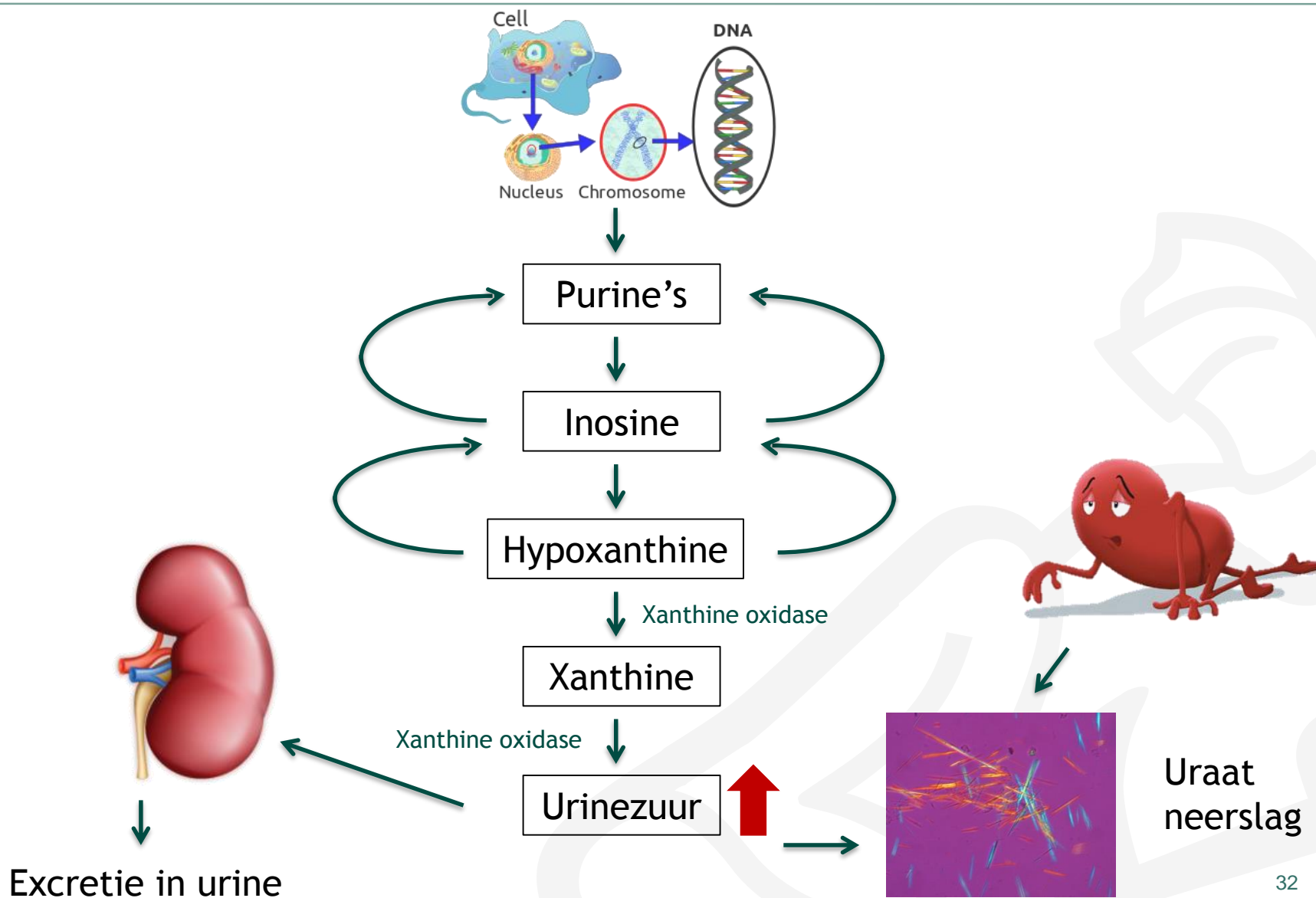

Jicht wordt veroorzaakt door stapeling van urinezuurkristallen

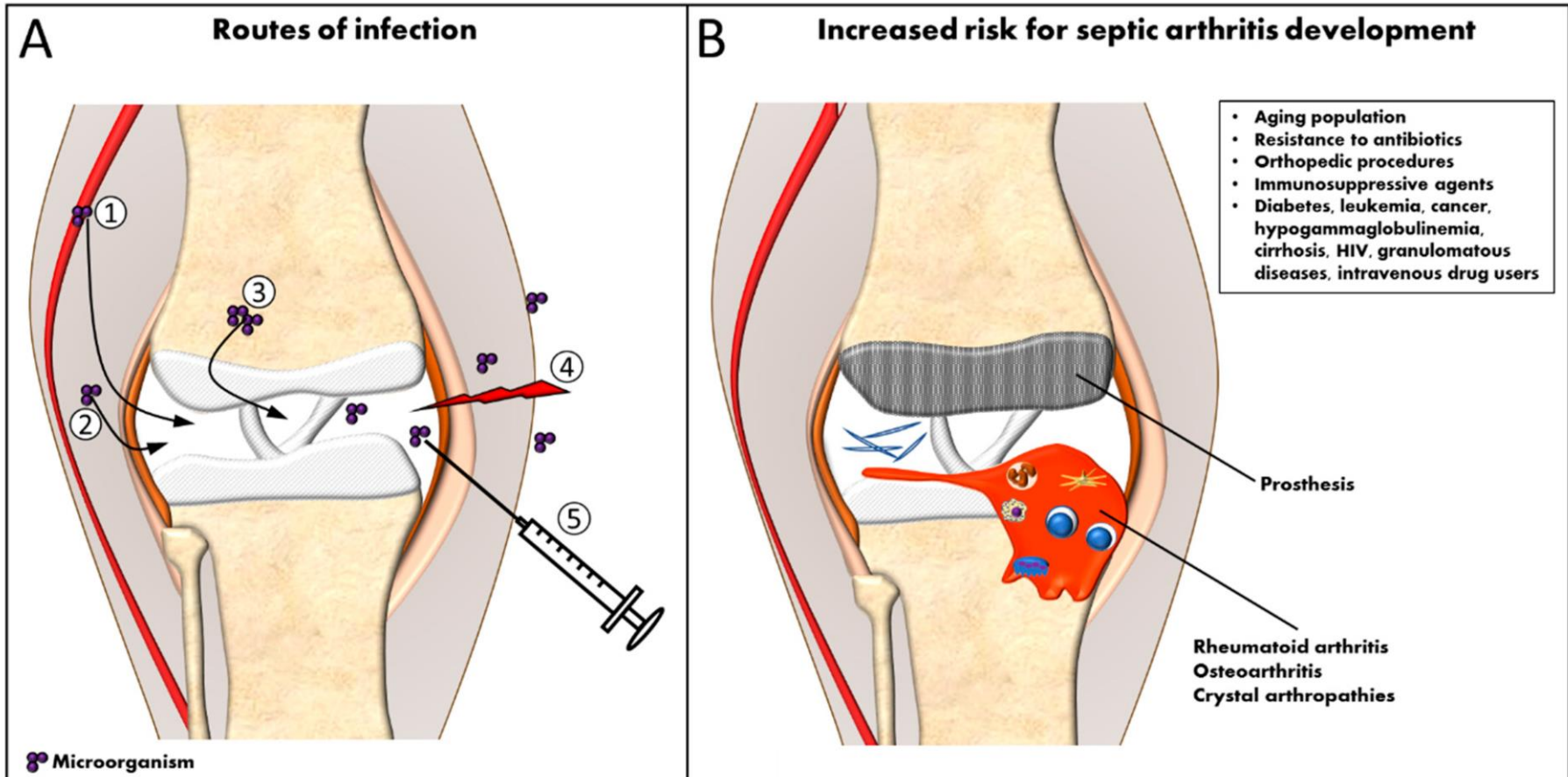

Jicht: verstoring urinezuur stofwisseling

Bacteriële artritis

Bacteriële artritis en jicht: wat zijn de overeenkomsten en verschillen?

Sint Maartenskliniek

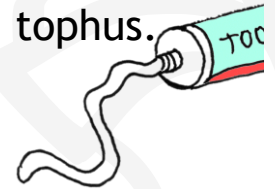
Bacteriële artritis

- Acute ontsteking met felle pijn, roodheid en zwelling
- Koorts met koude rillingen
- Punctie: gewrichtsvocht, pus. Kweek: bacteriën + (m.n. stafylococ en streptococ)
- Hoge ontstekingswaarden in het bloed
- Medisch spoedgeval
- Hoge kans op sterfte: 10%
- Risicofactoren: diabetes mellitus, intraveneus drugsgebruik, ziekten met verlaagde afweer
- Meestal 1 gewricht tegelijk

Jicht

- Acute ontsteking met felle pijn, roodheid en zwelling
- Soms temperatuur verhoging
- Punctie: gewrichtsvocht, tophus. Kweek: geen bacteriën. Microscopie: kristallen
- Hoge ontstekingswaarden in het bloed
- Relatie met alcoholgebruik
- Erfelijk
- Relatie met metabool syndroom (overgewicht, hoge bloeddruk, diabetes)
- Relatie met gestoorde nierfunctie

De behandeling van reumatische aandoeningen door de reumatoloog

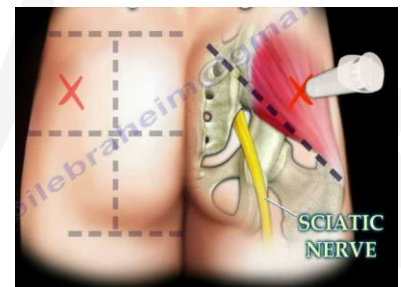
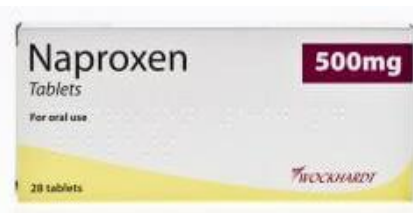

Sint Maartenskliniek

Het behandelarsenaal van de reumatoloog

- Als diagnose nog niet duidelijk is: paracetamol en ontstekingsremmers (NSAIDs)
- Bij verdenking op bacteriële artritis: intraveneuze antibiotica
- Bij verdenking jicht: colchicine
- Bij forse ontsteking, geen verdenking op infectieuze artritis, contra-indicatie voor NSAIDs of onvoldoende effectief: glucocorticoiden, tabletten, intramusculair of intra-articulair.

Het behandelarsenaal van de reumatoloog

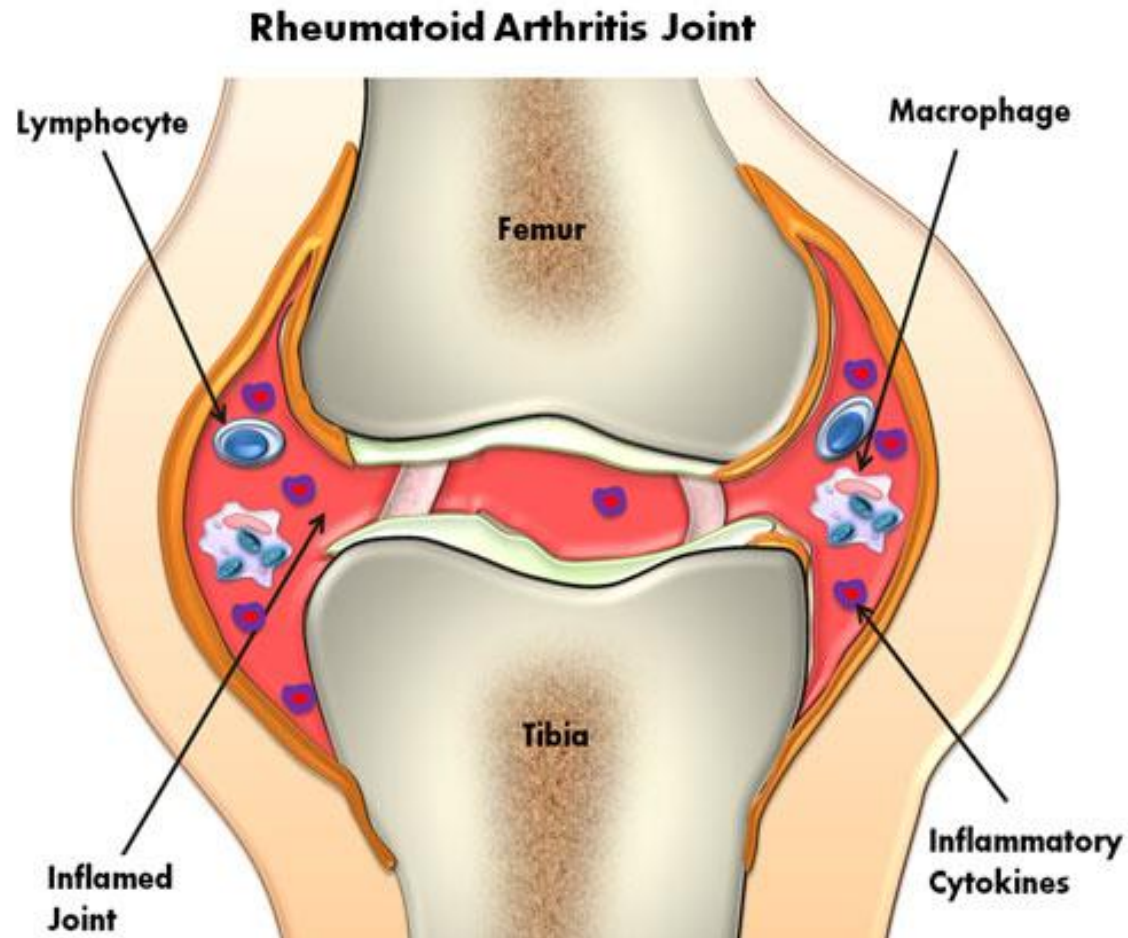
- Als de diagnose reumatoïde artritis is gesteld: alles uit de kast!
- Doel: ziekteactiviteit zo snel mogelijk helemaal rustig krijgen om schade te voorkomen.
- Start ziekte beïnvloedende medicijnen (DMARDs):
 - Methotrexaat: werkt langzaam, remt schade
 - Glucocorticoïden (prednison tabletten of methylprednisolon in de bilspeer of tabletten): werkt snel
 - Combinatie met andere DMARDs (sulfasalazine en hydroxychloroquine) effectiever dan monotherapie
- Als na 3-6 maanden nog steeds artritis, dan indicatie voor biologicals

Ontstekingscellen houden ontsteking in stand bij reumatoïde
arthritis, o.a. door de productie van ontstekingsstofjes cytokines

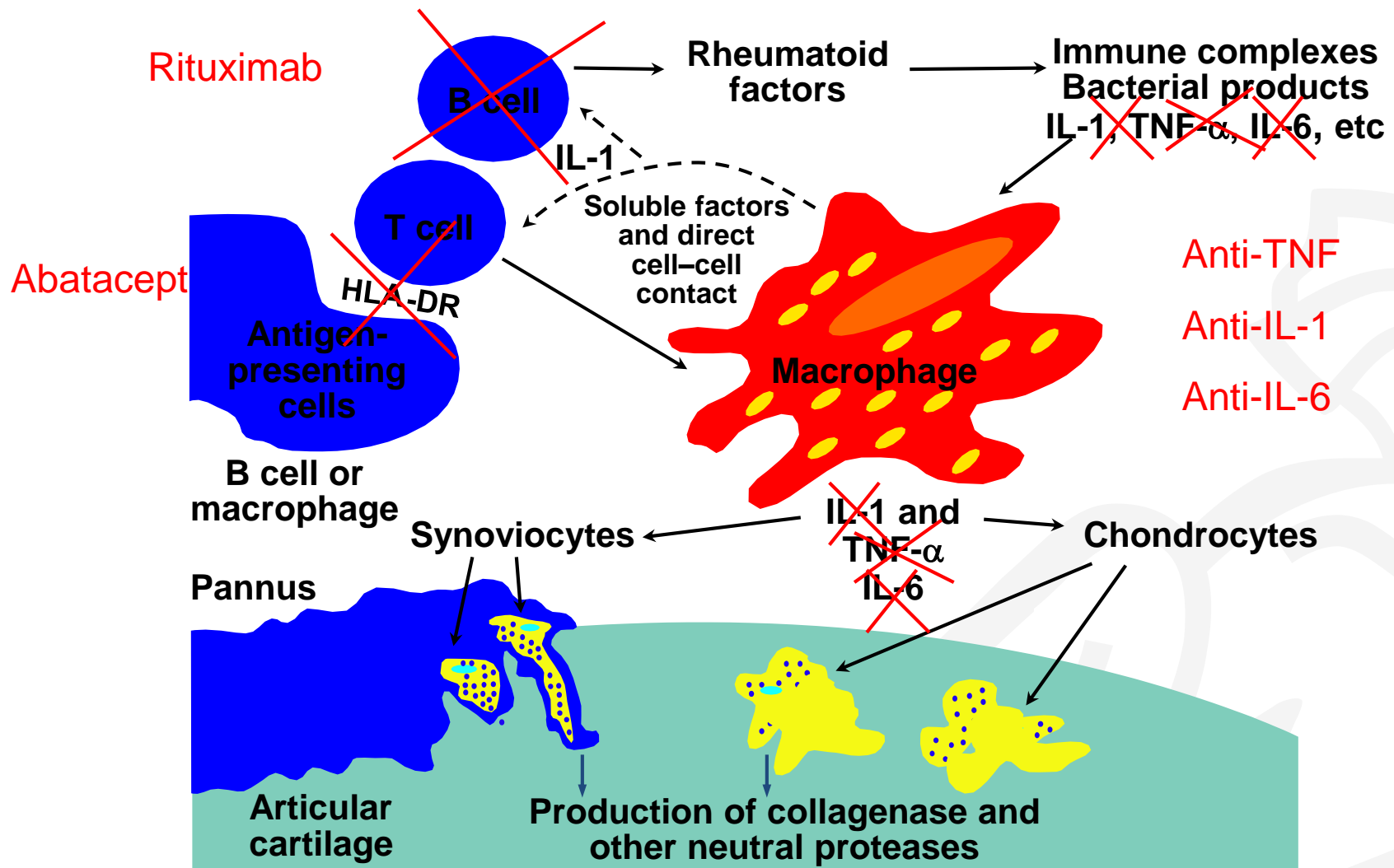
Sint Maartenskliniek

Biologicals remmen specifieke cytokines (ontstekingsmediatoren), die belangrijk zijn in het ontstekingsproces bij reumatische ziekten.

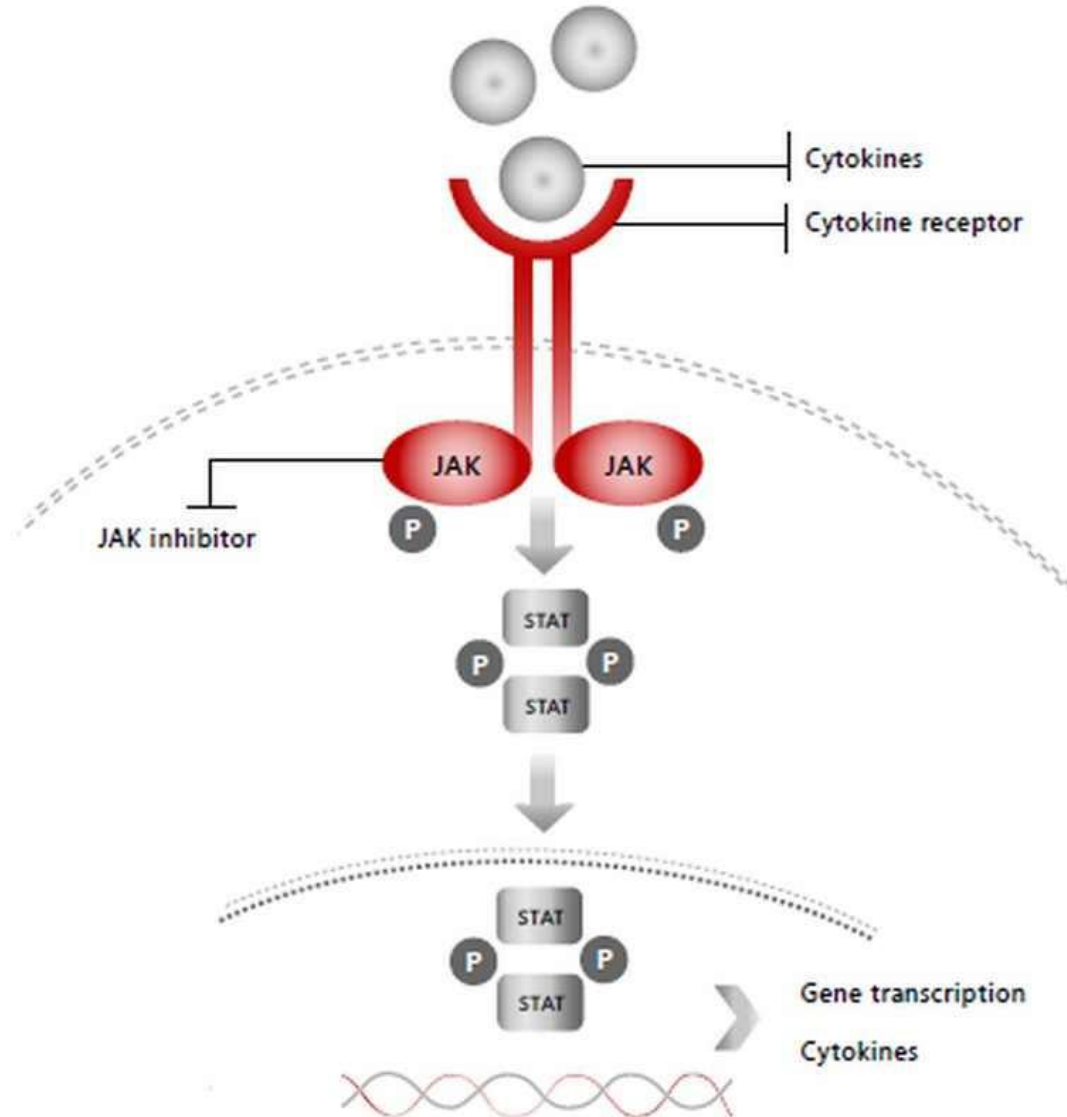

Sint Maartenskliniek

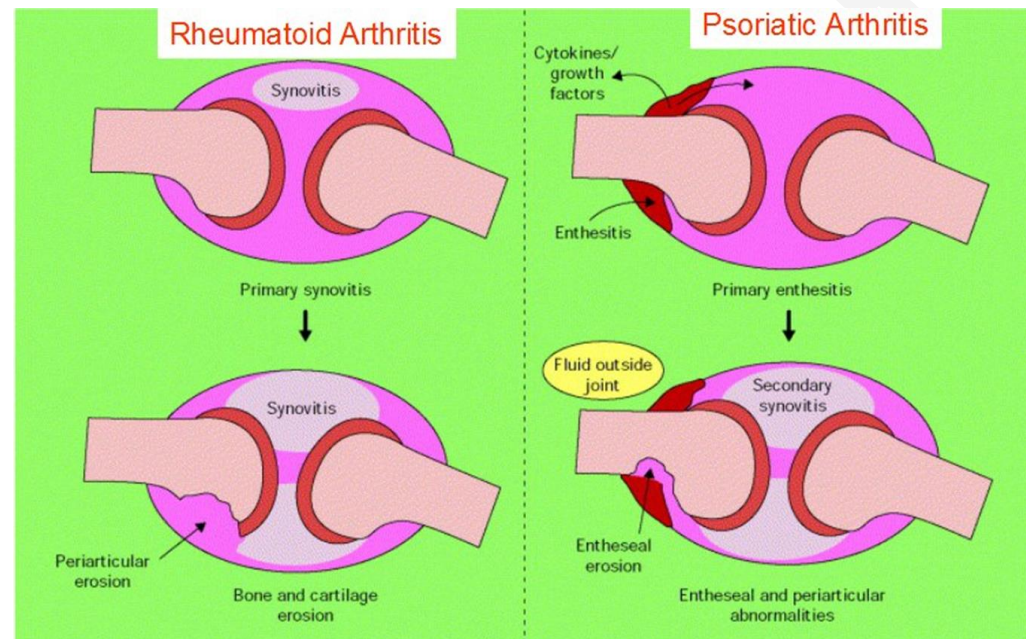
JAK-remmers werken in de cel en remmen effect van cytokines

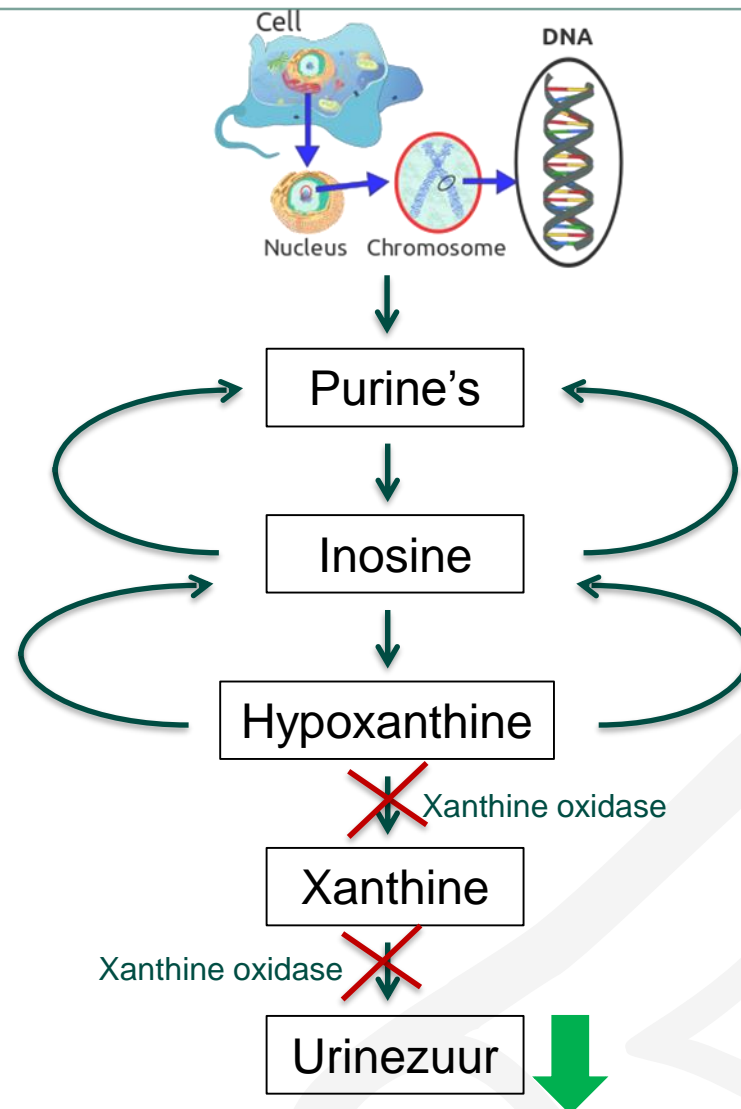
Behandeling van artritis psoriatica

- Min of meer zoals reumatoïde artritis
- TNF-blokkers ook effectief
- Enthesitis (ontstoken peesaanhechtingen) moeilijk te behandelen
- Biologicals ustekinumab (anti-IL12/23), secukinumab (anti-IL17) en intracellulair werkend apremilast effectief bij artritis psoriatica, mogelijk effectiever voor enthesitis

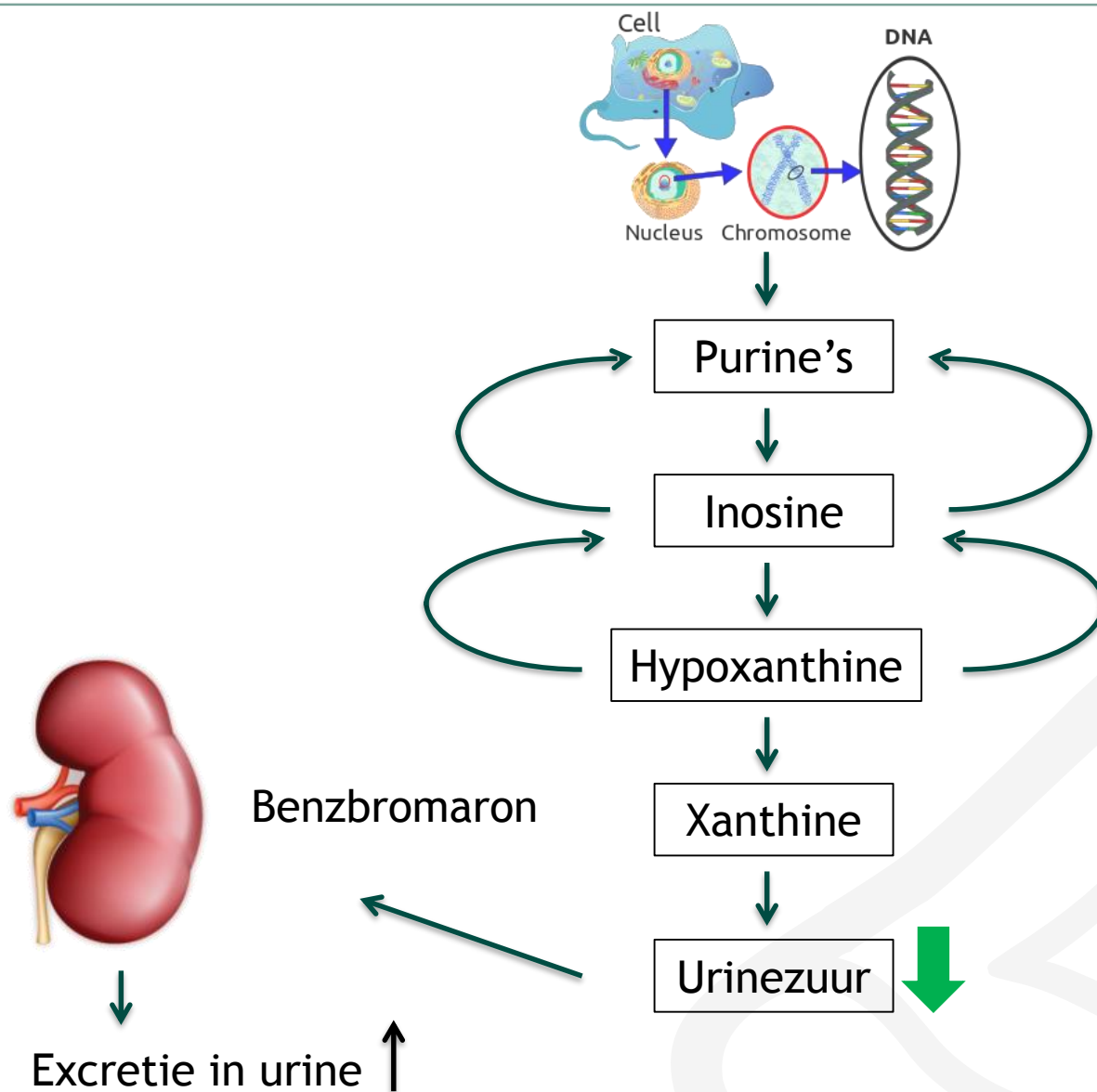
Behandeling van jicht

Xanthine oxidase
remmers allopurinol of
febuxostat

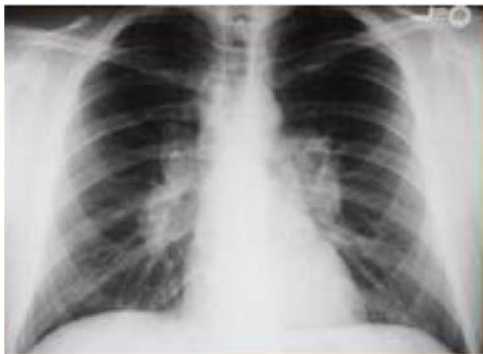

Behandeling van jicht (2)

Behandeling van sarcoidose

- Gaat meestal uiteindelijk vanzelf over
- Ontstekingsremmers (NSAIDs)
- Eventueel prednisolon
- Longbetrokkenheid eventueel door longarts laten behandelen

Vergrote
lymfklieren

periarteritis

Erythema nodosum

- Veel reumatische aandoeningen uiten zich ook in de voeten
- Belangrijk om reumatische aandoeningen vroeg te herkennen
- Vroege en de juiste behandeling voorkomt lijden en schade
- Behandelars in de eerste lijn hebben een belangrijke rol in de signalering van mogelijke reumatische ziekten

Dank voor uw aandacht

Sint Maartenskliniek

Zijn er vragen?

